

A MEGÚJÍTOTT KERESZTELÉSI ÉS BÉRMÁLÁSI SZERTARTÁS

A II. Vatikáni Zsinat által megindított liturgikus reform először a szentmiseáldozat bemutatásának eddigi gyakorlatát újíttotta meg, majd sor került a szentségek szertartásainak megújítására is, hogy azok jobban megfeleljenek a mai ember igényeinek. Legelőször az első és legszükségesebb szentség: a keresztség rítusa kapott új formát, anélkül, hogy lényegében változott volna. A keresztség római rituáléjának bevezetője a keresztséget, a bérmálást és az oltárszentséget a keresztény hit világába való beavatás (initiatio) szentségeinek nevezi, amelyek által „a sötétség és a halál hatalma alól felszabadulva, Krisztussal eltemetkezünk és feltámadunk, s elnyerjük a fogadott gyermekség lelkét, hogy Isten népével együtt ünnepeljük az Úr feltámadásának emlékezetét.” A keresztség tehát a hit szentsége, amely Isten gyermekeivé, az anyaszentegyház tagjaivá, a szent nép, a királyi papság, az isteni élet részeseivé tesz minket. A keresztség kiszolgáltatásának új elemei a következők: a pap minden alkalommal keresztvizet szentel. Az alámerítés, vagy a vízzel való leöntés egyaránt alkalmazható. Magát a tulajdonképpeni keresztelést igeistentisztelet előzi meg, amelyhez bőséges szentírási szövegek és könyörgések állnak rendelkezésre. A szertartások kongregációja az egyes országok püspöki testületeinek lehetőséget nyújt az általános irányelveknek a helyi viszonyokhoz való alkalmazására. Így tehát a keresztség új szertartása bizonyos szempontból kísérletnek tekinthető, és végleges formája még nincs lezárva. Bizonyos részeket a keresztelő pap tetszés szerint felhasználhat, módosíthat és saját szavaival mondhat el, az áldások, a párbeszéd formájában mondott könyörgések szövegét az általános irányelveknek megfelelően fogalmazhatja meg. A bevezetés hangsúlyozza a keresztség szentségének közösségi jellegét, amely nem magánjátatosság. Így kívánatos, hogy a hívek egy nagyobb csoportjának, ne csak a szülőknek és bérmászülőknek jelenlétében történjék, pl. a vasárnapi szentmise, vagy a nagyszombati szertartás keretében. Ezért megtiltja a házi keresztséget, de nem helyesli a szülészetén történő keresztelést sem, hacsak nem szükségkeresztségről van szó.

A megújított keresztségi szertartás négy főrésze a következő: 1. A megkeresztelendő gyermek, vagy gyermekek fogadása. A gyermek nevére és szándékára vonatkozó kérdések, amelyeket a pap a szülőkhöz, ill. keresztszülőkhöz intéz, és azok válasza. A megkeresztelendő köszöntése és kereszttel való megjelölése: nemcsak a pap, hanem a szülők és keresztszülők is kereszttel jelölik meg az újszülött homlokát. 2. Igeistentisztelet, amelyre

kb. húsz különböző olvasmány áll rendelkezésre az evangéliumokból, az apostolok leveleiből és az ószövetségből. Az olvasmányok után homília és könyörgések következnek. E rész befejezésekképpen a pap a hitűjancok olajával keni fel a megkeresztelendőt és kézzelintéssel közli vele a Szentlelket. Majd mindnyájan körmenetben a keresztkúthoz járulnak. 3. Itt a pap keresztvizet szentel, majd buzdítást intéz a megkeresztelendőhöz és felszólítja a gonosz lelket, távozzék a megkeresztelendőtől. Utána a szülők és keresztszülők, valamint a jelenlévők a gyermek nevében hitvallást tesznek. A pap megkereszteli a gyermeket, majd krizmával megkeni homlokát és átnyújtja neki a megszentelő kegyelmet jelképező fehér ruhát. A megkeresztelt, ill. a keresztszülő átveszi a húsvéti gyertyát, amelynek lángján meggyújtják a keresztelési gyertyát. 4. A befejező részben a pap arra buzdítja a szülőket és keresztszülőket, valamint a jelenlevőket, hogy a megkeresztelt lelki neveléséről gondoskodjanak, majd együtt eléneklik, ill. elmondják a Miatyánkot, utána megáldva az édesapát és édesanyát, valamint az összes jelenlevőt, elbocsátja őket.

A liturgia megújításának soron következő lépése a hitbe való beavatás második szentségének, a bérmálás szertartásának megújítása volt, amelyet VI. Pál pápának 1971. aug. 15-én kelt apostoli konstitúciója rendelt el. Ez leszögezi, hogy a bérmálás a keresztség kiegészítése, a kereszteny ember hitbe való beavatásának beteljesítése. A hívők ugyanis a keresztségben újjászületnek, hitük a bérmálásban megerősödik, hogy az eucharisziával táplálkozva, eljuthassanak az örök életre. A bérmálás ezért különleges módon közli a Szentlelket a megkeresztelttel, hogy ezáltal hitében megerősödjék és azt terjesztve és védelmezve tanúságot tegyen Krisztusról. A konstitúció rövid történelmi visszpillantást nyújt a bérmálás szertartásának fejlődésére a nyugati és keleti egyházban. Lényeges mozzanatai: a kézzelintés, a krizmával való felkenés és a szentség kiszolgáltatásának szavai. Az első kettő továbbra is megmarad az új rítusban, csak a szavak változtak. Az egyház újra visszaállította a bizánci rítus eredeti szövegét: „Accipe signaculum doni Spiritus Sancti. Fogadd a Szentlélek ajándékának pecsétjét”. A bérmálás eltörölhetetlen jegye még inkább elmélyíti bennünk Krisztus Titokzatos Testébe való beiktatottságunkat és papságába való beavatottságunkat, amelynek kezdetét a keresztség, teljességét pedig a papszentelés eltörölhetetlen jegye jelenti. VI. Pál pápa úgy rendelkezett, hogy 1972. végéig még a bérmálás régi szertartása is végezhető, de legkésőbb 1973. január 1-ével mindenütt kötelező a megújított szertartás bevezetése. Az új rendelkezések szerint bérmaszülők a gyermek keresztszülei is lehetnek, hogy ezzel is kidomborodjék a keresztség és bérmálás szerves összefüggése. Sőt maguk a szülők is lehetnek bérmaszülők. E kérdésben a helyi püspök döntése a mérvadó. A bérmaszülőknek megfelelő érettséggel kell rendelkezniük. Olyanok legyenek, akik maguk is meg vannak keresztelve és bérmálva és első szentáldozáshoz

járultak, továbbá nem esnek egyházi büntetés alá. E szentség rendes kiszolgáltatója a püspök. Rendkívüli esetben minden prelátus, főpap, nagyrépost is bérmálhat saját joghatósága területén és ideje alatt, valamint minden pap, aki serdült gyermeket vagy felnőttet keresztel, vagy az egyházba felvesz. Életveszély esetén pedig a plébános, annak helyettese, vagy bármely pap. Felnőtt vagy serdült korú hitújoncok keresztelésük után megfelelő előkészítés esetén azonnal meg is bérmálhatók és szentáldozáshoz járulhatnak. A római egyházban a bérmálkozás ideje a 7. életév, azonban ezt az egyes országok püspöki karai a helyi viszonyoknak megfelelően módosíthatják. Ebben az esetben viszont gondoskodni kell arról, hogy a bérmálás halálveszély esetén korábbi életkorban is kiszolgáltatható legyen. A bérmálás szentmise keretében történik, hogy ezáltal is kifejezésre jusson, hogy e három beavatási szentség tetőfoka: Krisztus testének és vérének vétele. Ez ünnepi alkalommal kívánatos, hogy a bérmálkozók, szülei és hozzátartozóik két szín alatt áldozzanak. A bérmálás szentségének kiszolgáltatása a szentmisén kívül is történhetik, ez esetben azonban igeisten-
tiszteletnek kell megelőznie.

A bérmálás kiszolgáltatásának rítusa a következő: Az ünnepi szentmisén a plébános az evangélium felolvasása után egyenként bemutatja a bérmálandókat — akiket szülei és bérmászülei kísérek — a püspöknek, ha számuk nem túl nagy. Majd homília következik, amely megmagyarázza a szentség lényegét. Ezt követi a keresztségi fogadalom megújítása. Az új rítusban a gonosz léleknek való ellentmondás egyszer, nem pedig — mint a múltban — háromszor hangzik el. Ellenben a hitvallás négyes: a teremtő Atya, a megváltó Fiú, a megszentelő Lélek és az általa vezetett egyház megvallása. Majd a püspök, vagy helyettese imára hív fel a Szentlélek ajándékainak elnyeréséért, mialatt ő és a papság kiterjeszti kezét a bérmálandók fölé. Azok egyenként a püspök elé járulnak, hogy a krizmával való felkenésben részesüljenek. Ezt a püspök a bérmálandó nevének említésével végzi a fenti új formulával. A bérmánvet a bérmászülő, vagy maga a bérmálandó mondja be a püspöknek. Ezután a hívek a püspökkel közösen, ill. felváltva imádkoznak, először a megbérmáltakért, majd hozzátartozóikért, végül az egyházért és a világért. A szertartás végén a püspök vagy helyettese ünnepélyes áldással elbocsátja a megbérmáltakat, hogy életükkel tanúságot tegyenek Krisztusról.

+

Megjelent és kiadóhivatalunkban kapható:

Hunya Dániel: Az isteni Főpap nyomában III. (befejező kötet) 3 dollár

Thomas Merton: Élet és életszentség 1,50 dollár